

Biblioteksplan för Vilhelmina kommun 2016-2018

Bilagor: Tillgänglighetsplan, Serviceguide, Läsfrämjandeplan,
Verksamhetsmål 2016, Verksamhetsmål 2016-2018

BAKGRUND OCH SYFTE	3
FOLKBIBLIOTEKSVERSAMHETEN I NULÄGET	3
EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR.....	3
PERSONAL OCH KOMPETENS.....	4
VERKSAMHET OCH ÖPPETTIDER	4
LOKALER.....	4
MEDIER.....	4
TEKNISKA FÖRUTSÄTTNINGAR OCH TEKNISK UTRUSTNING	4
TILLGÄNGLIGHET	5
MÅLGRUPPER OCH SAMARBETSPARTNERS	5
<i>Grundskola och gymnasium</i>	5
<i>Samarbetsgrupper</i>	5
<i>Barnavårdscentral och föräldragrupper</i>	5
<i>Förskolan</i>	6
<i>Studieförbund och föreningar</i>	6
<i>Museum och Fotoarkiv</i>	6
<i>Lärcentrum / SFI</i>	6
<i>Vård och omsorg</i>	6
<i>Övrig kommunal verksamhet</i>	6
<i>Näringsliv</i>	6
<i>Bibliotek</i>	6
SKOLBIBLIOTEKSPLANER	7
VAD ÄR EN SKOLBIBLIOTEKSPLAN?.....	7
SKOLBIBLIOTEKETS STYRDOKUMENT	7
<i>Unescos skolbiblioteksmanifest</i>	7
<i>Bibliotekslagen</i>	8
<i>Skollagen</i>	8
<i>Läroplan för grundskolan och grundsärskolan 2011</i>	8
<i>Läroplan för gymnasieskolan 2011</i>	8
VOLGSJÖ SKOLAS OCH BYSKOLORNAS BIBLIOTEKSVERSAMHET	9
<i>Funktion</i>	9
<i>Målsättning</i>	9
<i>Handlingsplan</i>	9
HEMBERGSSKOLANS BIBLIOTEK	11
<i>Funktion</i>	11
<i>Verksamhet</i>	11
<i>Prioriterade områden</i>	12
<i>Vision</i>	12
DIKANÄS SKOLBIBLIOTEK	13
<i>Funktion</i>	13
<i>Verksamhet</i>	13
<i>Målsättning</i>	13
<i>Skolbibliotekets prioriterade områden läsåret 2015-2016:</i>	13
<i>Åtgärder för läsåret 2015-2016</i>	14

SAXNÄS SKOLBIBLIOTEK	15
<i>Funktion</i>	15
<i>Verksamhet</i>	15
<i>Målsättning</i>	15
<i>Skolbibliotekets prioriterade områden läsåret 2015-2016:</i>	15
<i>Åtgärder för läsåret 2015-2016</i>	16
MALGOMAJSKOLANS BIBLIOTEK	17
<i>Funktion</i>	17
<i>Målsättning</i>	18
<i>Prioriterade områden</i>	19
<i>Skolbibliotekets vision</i>	19
FOLKBIBLIOTEKETS TILLGÄNGLIGHETSPLAN 2017	20
FOLKBIBLIOTEKETS SERVICEGUIDE FÖR SKOLAN 2017	21
FOLKBIBLIOTEKETS LÄSFRÄMJANDEPLAN 2017	22
FOLKBIBLIOTEKETS VERKSAMHETSMÅL 2017	23
FOLKBIBLIOTEKETS MÅLSÄTTNING 2016-2018	24

Bakgrund och syfte

Enligt bibliotekslagen §7 ska kommuner och landsting efter den 1 januari 2005 anta planer för biblioteksverksamheterna. Svensk biblioteksörening definierar en biblioteksplan på följande sätt:

”Med en biblioteksplan avses ett politiskt förankrat styrande dokument som omfattar en analys av det samlade biblioteksbehovet i en kommun och åtgärder för hur dessa behov ska tillgodoses. Denna biblioteksplan skall förutom folkbiblioteksverksamheten också innefatta biblioteksbehovet vad gäller utbildning, omsorg, vård och näringsliv.”

Biblioteksplanen revideras vart tredje år och skall tillsammans med övriga styrdokument utgöra ramverk för biblioteksverksamheten i Vilhelmina kommun och främja utveckling i nära samarbete med berörda aktörer. De styrdokument som i övrigt gäller för kommunens biblioteksverksamhet är:

[UNESCO´s Folk- och skolbiblioteksmanifest](#)

[Bibliotekslagen](#)

[Skollagen](#)

[FN´s Barnkonvention](#)

[Regional kulturplan för Västerbottens län](#)

[Regional biblioteksplan för Västerbottens län](#)

Den kommunala biblioteksplanen utgörs av två huvuddelar: folkbiblioteksverksamhet samt skolbiblioteksverksamhet. Delar av planen som rör folkbiblioteksverksamhet har utarbetats av bibliotekschef och berörda samarbetspartners, delar rörande skolbiblioteksverksamhet har utarbetats av skolbibliotekspersonal samt rektorer.

Biblioteksplanen syftar till att tillgodose de behov av biblioteksverksamhet som finns i kommunen och skapa en för alla tillgänglig och tidsenlig biblioteksverksamhet som främjar demokrati, läslust, livslångt lärande samt personlig och samhällelig utveckling.

Folkbiblioteksverksamheten i nuläget

Ekonomiska förutsättningar

Medieanslaget har 2016 minskat med 62.7 tkr. Folkbiblioteket har ca 116 kr/invånare och år att köpa in media för. Av en budget på 4.037.2 tkr fördelar sig de största kostnaderna enligt nedan:

Kostnader för arb.kraft	1 917,3
Lokal- o bostadshyror	785,0
Böcker, tidn., elektr med	800,0
Datakommunikation	176,9
Transporter	45,1
Övr främmande tjänster	40,6
Totaler	4 037,2

Transporter avser de bokväskor som skickas mellan V8-kommunerna varje vecka. Övriga fr. tjänster omfattar författarbesök, föreläsare och arrangemang. Ett författarbesök brukar kosta mellan 7-8.500 kr beroende på resväg och antal övernattningar. Föreläsare av olika slag kostar mellan 1500-10.000kr.

Personal och kompetens

Idag arbetar vid Folkbiblioteket 2,75 bibliotekarier varav 0,75 bibliotekschef (resterande 0,25 kulturansvar), 1,0 barn- och ungdomsbibliotekarie samt 1,0 bibliotekarie med särskilt ansvar för service gentemot studenter. Vidare finns 1,0 biblioteksassistent samt 1,0 lönebidragstjänst för post- och transportärenden. Samtlig bibliotekspersonal har inköps- och medieansvar för särskilda avdelningar i biblioteket och tjänstgör vid informations- och lånedisk.

Verksamhet och öppettider

Folkbiblioteket är till för alla utgör en offentlig mötesplats för medborgarna, främjar yttrande- och informationsfrihet, tillhandahåller ett brett utbud av media och information i olika format och på olika språk, arbetar aktivt med litteraturförmedling och läsfrämjande och erbjuder arrangemang, aktiviteter och programverksamhet i samarbete med studieförbund, museum och andra aktörer. Folkbiblioteket har en samisk avdelning med ett samiskt pressklipparkiv. Verksamheten utformas utifrån de i inledningen nämnda styrdokumenterna samt kontinuerlig omvärldsbevakning och behovsinventering hos olika målgrupper i samhället.

Folkbiblioteket har öppet 28 tim/veckan, måndag-fredag, varav 2 tim efter kl 18:00. Vidare har folkbiblioteket meröppet 26 tim/veckan, måndag-söndag, då besökare som registrerat sig och fått tagg och PIN-kod kan nyttja det obemannade biblioteket. På förmiddagarna innan biblioteket öppnar för allmänheten pågår inre arbete bestående av medieurval och inköp, inleveranser, katalogvård, gallring, uppsättning av böcker och annan media, verksamhetsplanering och intern utbildning. Vi tar även emot barnomsorgsgrupper, skolklasser och andra gruppbokningar.

Inför varje år formuleras, mot bakgrund av tidigare nämnda styrdokument, Folkbibliotekets [verksamhetsmål](#). De mer övergripande och långsiktiga målen finns formulerade Folkbibliotekets [verksamhetsmål 2016-2018](#). Folkbiblioteket arbetar även efter en årlig [läsfrämjandeplan](#).

Lokaler

Folkbiblioteket är idag inrymt på markplan i det centralt belägna Folkets Hus. Lokalens yta uppgår till 616 kvadratmeter, varav ca 25% upptas av personal-utrymmen och förråd. Till ytan är det publika utrymmet i minsta laget, vilket bl a innebär att det saknas studie- och grupprum och möjligheterna för medieexponering och arrangemang är begränsade. Avdelningen för de yngsta barnen saknar fönster. Det centrala lägets fördelar överväger dock nackdelarna.

Medier

Folkbibliotekets mediebestånd uppgår idag till ca 47 000 enheter och består av tryckt material, böcker med anpassad text i form av stor stil eller lättläst, ljudböcker i CD- och mp3format, digitala talböcker, punktskrift, böcker på teckenspråk och böcker med teckenstöd, dvd-film, tidningar och tidskrifter och TV-spel. Förutom detta erbjuds tidningar, tidskrifter, e-böcker och e-ljudböcker digitalt. Medieplanering, beståndsvård, urval och inköp sker på ett strukturerat och strategiskt sätt för att hålla beståndet aktuellt och tidsenligt och för att spegla behoven hos befintlig kommunbefolkning. Genom V8-bibliotekens samarbete har kommuninvånarna tillgång till det samlade mediebeståndet i alla åtta medlemskommuner, vilket idag uppgår till ca 500 000 enheter. Vi har även möjlighet att fjärlåna material från Sveriges depåbibliotek, Internationella biblioteket och många övriga bibliotek i Sverige och Norden.

Tekniska förutsättningar och teknisk utrustning

Folkbiblioteket använder idag, liksom Malgomaj- och Hembergsskolan, bibliotekssystemet Libra.se, vilket är kompatibelt med det system som Saxnäs- och Dikanäs skola för närvarande använder (FreeLib). Leverantören Axiell har dock meddelat att man fr o m 2016 kommer att upphöra med att

utveckla Libra.se, varför det just nu pågår en gemensam och central upphandling för V8-biblioteken, Umeåregionen och Skellefteå av ett nytt system. Denna upphandling förväntas vara klar 2016. När det nya systemet tas i bruk kommer inte längre Vilhelmina kommun att ansvara för den gemensamma serverdriften, denna kommer istället att läggas hos leverantören.

Fr om 2016 har V8-biblioteken sagt upp bibliografisk katalogservice via Bibliotekstjänst. V8-bibliotekens bestånd, och därmed även Vilhelmina folkbiblioteks, kommer att registreras i den nationella bibliotekskatalogen Libris och katalogposter importeras därifrån.

Större delen av folkbibliotekets mediebestånd är rfid-chippat och kan därför lånas och återlämnas av besökarna själva i vår självbetjäningautomat. Via bokningssystemet Netloan kan invånare själva boka tid vid våra publika internetdatorer. Vi lånar ut läsplatlor (2 olika typer) och DAISY-spelare (3 olika typer) så att låntagare får möjlighet att prova. Surfplatta kan lånas i lokalen.

Tillgänglighet

Folkbiblioteket arbetar kontinuerligt med att förbättra tillgängligheten till bibliotekets lokaler, service och medier. Detta gäller särskilt målgrupperna äldre och funktionshindrade som har svårt att ta sig till biblioteket, invånare av utländsk härkomst samt medborgare tillhörande Sveriges nationella minoriteter; judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Med tillgänglighet avser vi både den fysiska och virtuella miljön. Våra målsättningar har formulerats i folkbibliotekets [Tillgänglighetsplan](#).

Målgrupper och samarbetspartners

För att bättre anpassa befintliga resurser för den faktiska befolkningen delar vi in invånarna i olika målgrupper, definierade utifrån deras behov. Prioriterade målgrupper är barn och unga, funktionshindrade och grupper med annat modersmål än svenska.

Grundskola och gymnasium

Folkbiblioteket söker i princip årligen bidrag från Kulturrådet för läsfrämjande åtgärder i skolan. För detta krävs att medieanslagen för kommunens Folk- och skolbibliotek inte minskat per minderårig invånare från föregående år. Beviljad ansökan kräver en betydande insats från Folkbibliotekets sida, liksom man från skolans sida förväntas dokumentera projekten, t ex att eleverna ritar eller skriver om sina läsupplevelser, diskuterar kring eller på annat sätt arbetar med litteraturen. För det läsfrämjande arbetet skall en särskild läsfrämjandeplan årligen upprättas.

Folkbiblioteket tar nästan dagligen emot bokade klassbesök. För dessa och andra samarbeten med skolan finns en särskild [Serviceguide för skolan](#). Skolbiblioteken har [egna sidor på v8bibliotekens gemensamma webbportal](#) med kontaktinformation, öppettider och (förutom Volgsjö skola) ingångar till skolbibliotekskatalogerna. Där finns även en länksamling kallad [Lärresurser](#) för pedagoger och elever.

Samarbetsgrupper

En skolbiblioteksgrupp för skolbibliotekspersonal och folkbibliotekets barn- och ungdomsbibliotekarie, samt en biblioteksgrupp för rektorer och bibliotekschef bildades för några år sedan i ett försök att samordna frågor av gemensamt intresse: digitala resurser, författarbesök, utställningar etc.

Barnavårdscentral och föräldragrupper

På BVC finns en Pippiväska som personalen kan låna ut, innehållande utvalda böcker för barn 0-5 år. Informationsbroschyr om biblioteket och barns språkutveckling distribueras regelbundet till BVC och vi erbjuder även möjligheten att [boka barn- och ungdomsbibliotekarie till föräldragruppträffar](#). Barn- och ungdomsbibliotekarie har regelbunden kontakt med BVC för fortlöpande information.

Förskolan

Folkbiblioteket har sedan länge ett nära och gott samarbete med kommunens förskolor. På alla förskoleavdelningar finns [bokdrakar](#) utplacerade, bokpåsar som barn och föräldrar fritt kan låna hem. Förskolornas läslustombud kallas 2-3 gånger om år till träff med folkbibliotekets barn- och ungdomsbibliotekarie för att utbyta boktips och erfarenheter. [Läslustombuden har även en egen sida på v8biblioteken.se](#) där informationsmaterial, länkar och boktips finns samlat. Träffar med läslustombuden planeras årligen av barn- och ungdomsbibliotekarie.

Studieförbund och föreningar

Folkbiblioteket samarbetar ofta med ortens studieförbund och föreningar om exempelvis författarbesök, utställningar, studiecirkel och föreläsningar.

Museum och Fotoarkiv

Folkbibliotek, museum och fotoarkiv delar strävan efter att bevara och levandegöra kulturarvet. Samarbete kan ske exempelvis via gemensamt finansierade föreläsningar och tillgängliggörande av samlingar och resurser.

Lärcentrum / SFI

Folkbibliotek och Lärcentrum bör samarbeta för att ge Vilhelminas studerande bästa möjliga förutsättningar. Folkbibliotekets studiebibliotekarie ansvarar för studentservice och inbjuder varje terminsstart till visning av biblioteket och tillgängliga resurser. På [v8biblioteken.se](#) finns en särskild [informationssida för studenter](#). Enskild tid med studiebibliotekarie kan bokas av studenterna själva.

Vård och omsorg

Folkbiblioteket skickar beställda bokpaket till brukare vid äldreboenden via internpost. Det finns också ofta särskilt ansvarig personal som besöker biblioteket och lånar film och annan media för visning vid boendena.

Övrig kommunal verksamhet

Folkbiblioteket kan på olika sätt utgöra en värdefull resurs för alla kommunens verksamheter, t ex genom att erbjuda prenumeration på nyhetslistor där aktuell och för verksamheterna relevant litteratur och annan media presenteras. Boklådor med temalitteratur kan oftast skickas med internpost eller beställas och hämtas vid biblioteket.

Näringsliv

Folkbiblioteket kan utgöra ett stöd för både etablerade och nya företagare, bl a genom att guida till fria informationsresurser av olika slag.

Bibliotek

Medverkan i bibliotekssamarbetet v8biblioteken omfattar exempelvis gemensamt bibliotekssystem, mediekatalog och webbportal, viss gemensam upphandling och samarbete kring fortbildning och arrangemang. Länsbiblioteket utgör en viktig samarbetspartner, både vad gäller metod- och verksamhetsutveckling.

Skolbiblioteksplaner

Vilhelmina kommun har fem inbördes helt olika skolbibliotek. De finns på Volgsjö skola med byskolorna, Hembergskolan, Saxnäs, Dikanäs och Malgomajskolan. Det som är gemensamt är de grundläggande styrdokumenterna och målet att inspirera till och främja läsning. Bemanning, lokaler, bestånd, prioriterade områden, visioner, ålder på eleverna, m.m. skiljer sig åt, därför har varje skolbibliotek en egen skolbiblioteksplan. Folkbiblioteket i Vilhelmina är en viktig samarbetspartner för alla skolbibliotek. Vi skolbibliotekarier har i samarbete och från vårt perspektiv upprättat detta dokument.

Vad är en Skolbiblioteksplan?

Dokumentet är en handlingsplan för verksamheten; vilka målen är, hur de ska nås, hur de ska utvärderas och visioner för framtiden. Planen är tänkt att utvärderas varje läsår av arbetslag och skolklasser genom ett blivande skolbiblioteksråd, där skolbibliotekspersonal, lärare och elever ingår.

Skolbibliotekets styrdokument

Skolbiblioteken arbetar utifrån styrdokument såsom exempelvis läroplaner och skollag men även Unescos skolbiblioteksmanifest och av kommunen antagna planer, såsom översiktsplan, skolplan och kultur- och utbildningsplan.

Unescos skolbiblioteksmanifest

”Skolbiblioteket förmedlar kunskap och tankar som är grundläggande i ett informations- och kunskapssamhälle. Skolbiblioteket ger eleverna de färdigheter som behövs för ett livslångt lärande. Det ger dem möjlighet att utveckla sin inlevelseförmåga för att de ska kunna ta sitt ansvar som medborgare.

Som stöd för studierna erbjuder skolbiblioteket tjänster i form av informationssökning, via litteratur och andra medier. Det ger hela skolsamhället möjlighet att utveckla ett kritiskt tänkande genom att mer effektivt kunna hantera informationskällorna.

Skolbiblioteket är en del i utbildningsväsendet. Skolbiblioteket spelar en viktig roll för utbildning och kultur, för att främja läs- och skrivkunskaper och förmågan att söka information.

Skolbibliotekets grundläggande uppgifter omfattar följande:

Att stödja och främja de utbildningsmål som anges i skolans målsättning och läroplaner.

Att främja elevernas läslust och lust att lära samt lära dem att bli biblioteksanvändare.

Att erbjuda möjligheter att skapa och använda information som en väg till kunskap, förståelse, fantasi och glädje.

Att ge eleverna träning att värdera och använda information, oavsett form, samt ge dem insikt och förståelse för olika kommunikationsformer.

Att ge tillgång till såväl lokala och nationella som globala resurser för att öka förståelsen och ge insikt om olika idéer, erfarenheter och åsikter.

Att anordna aktiviteter som främjar kulturell och social medvetenhet och lyhördhet.

Att tillsammans med elever, skola och föräldrar verka för att uppnå skolans målsättning och främja insikten om att åsiktsfrihet och tillgång till information är förutsättningar för medborgaransvar och för delaktighet i ett demokratiskt samhälle.

Att främja läsning.

Att verka för att skolbibliotekets resurser görs tillgängliga inom och utanför skolan.

Skolbiblioteket kan fullgöra dessa uppgifter genom att upprätta handlingsplaner och utveckla sina tjänster, genom urval och anskaffning av lämpliga informationskällor samt genom att erbjuda vägledning och undervisning med hjälp av utbildad personal.”
(Unescos folkbiblioteks- och skolbiblioteksmanifest, Svenska Unescorådet 2006, sidan 13 – 15
http://www.biblioteksforeningen.org/wp-content/uploads/2011/01/skriftett_sex_web.pdf -

Bibliotekslagen

”Folk- och skolbiblioteken skall ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar genom att erbjuda böcker, informationsteknik och andra medier anpassade till deras behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.” (Bibliotekslagen, SFS nr: 1996:1596, § 9)

Skollagen

Enligt skollagen ska alla elever ha tillgång till ett bibliotek. (Skollagen, SFS nr: 2010:800 kap, 2 § 36)

Skolinspektionen, som är den myndighet som granskar elevernas tillgång till bibliotek, kommer bland annat titta på om skolbiblioteket är utformat och placerat, så att det är genomförbart att nyttja det som en kontinuerlig del i elevernas utbildning. Detta för att biblioteket ska kunna bidra till att eleverna når undervisningsmålen. Eleverna ska av skolbiblioteket få stöd i sitt lärande. Skolbiblioteket betraktas både som en materiell resurs och som en funktion som bidrar aktivt i kunskapsutvecklingen. (Skolinspektionen 2011 <http://www.skolinspektionen.se/>)

Läroplan för grundskolan och grundsärskolan 2011.

”Eleven ska kunna orientera sig i en komplex verklighet, med ett stort informationsflöde och en snabb förändringstakt. Studiefärdigheter och metoder att tillägna sig och använda ny kunskap blir därför viktiga. Det är också nödvändigt att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska fakta och förhållanden och att inse konsekvenserna av olika alternativ.---

Språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga” (Läroplan för grundskolan och grundsärskola 2011, Skolverket, sidan 9)

Läroplan för gymnasieskolan 2011.

”Det är skolans ansvar att varje elev

- kan söka sig till saklitteratur, skönlitteratur och övrigt kulturutbud som en källa till kunskap, självinsikt och glädje.*
- kan använda bok- och bibliotekskunskap och modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande.* (ur Läroplan för gymnasieskola 2011, Skolverket, sidan 9 - 10)

Volgsjö skolas och byskolornas biblioteksverksamhet

Funktion

Skolbiblioteket som företeelse är mer än ett bokrum, det är en pedagogisk funktion.

Ett bemannat, väl fungerande skolbibliotek är en tillgång för alla skolans ämnen. Att ha tillgång till texter som tillgodoser elevernas olika kunskapsbehov och intressen samt är av olika svårighetsgrad är en av bibliotekets viktigaste funktioner. Det bör finnas gott om barn- och ungdomsböcker av god kvalitet för elevernas individuella läsning. För den gemensamma läsningen behövs gruppuppsättningar av lämpliga skönlitterära böcker. Ett aktivt samarbete med Folkbiblioteket är en förutsättning för att nå målen för verksamheten.

Målsättning

God läsförmåga är en viktig förutsättning för ökad måluppfyllelse och ett prioriterat område i Kommunens Översiktsplan. Skolbiblioteksverksamheten fokuserar därför på åtgärder som ska väcka läslust och främja läsning.

- Att skolbiblioteket ska vara tillgängligt för eleverna under hela skoldagen, 40 timmar/vecka.
- Att skolbiblioteket ska vara bemannat med utbildad lärarbibliotekarie 20 timmar/vecka.
- Att tre timmar/vecka ska vara vikta för läsfrämjande arbete i de olika grupperna.
- Att elever med lässvårigheter ska ha möjlighet att utveckla sin läsning med hjälp av lättlästa, engagerande böcker.
- Att det ska finnas tillgång till inlästa böcker samt vid behov möjlighet att få tillgång till tjänsten "Egen nedladdning".
- Att 8 st DAISY-spelare ska finnas för utlåning.
- Att erbjuda böcker på olika språk.
- Att erbjuda böcker för temaläsning, parläsning, gruppläsning samt läsning i helklass.

Skolbiblioteket på Volgsjö skola i Vilhelmina är datoriserat. Vi använder Dantek BiblioMatik-systemet med självbetjäningssystem. Skolbiblioteket delar rum med skolkorridor/kapprum. Inga datorer, förutom biblioteksdatorn finns tillgängliga i rummet.

Handlingsplan

Skolbiblioteket är öppet för utlåning från kl 08.00-16.00.

Eleverna lånar och återlämnar själva böckerna i bibliotekssystemet. Byskolornas elever lånar böcker i skolornas egna boksamlingar, samt har tillgång till böcker via boklådor som skickas ut med jämna mellanrum. Naturligtvis är det också möjligt för byskolorna att låna böcker från skolbiblioteket på Volgsjö skola.

Lärarbibliotekarien bevakar, köper in, läser och registrerar nya böcker; registrerar nya elever i bibliotekssystemet; stöttar elever som behöver hjälp att låna böcker; deltar i nätverk för skolbibliotekspersonal; sköter löpande skötsel av mediebeståndet och håller bokprat.

Lärarbibliotekarien erbjuder tjänsten "Egen nedladdning" till de elever som har rätt att få den. Detta sker i samarbete med skolans specialpedagoger.

Vi försöker gemensamt verka för att inspirera eleverna till att läsa så mycket som möjligt. Boken ska stå i centrum för såväl elever som lärare. Detta görs på följande sätt i de olika årskurserna:

I förskoleklasserna hjälper lärarbibliotekarien, vid behov, till vid val av olika typer av högläsningböcker.

I år 1 får eleverna stifta bekantskap med skolans boksamlingar och alltefter sin läsförmåga låna lämpliga böcker.

I år 2 börjar eleverna i allt större utsträckning läsa böcker av varierande svårighetsgrad. Klasslån görs från skolbiblioteket så att böckerna ska finnas nära till hands för eleverna.

I år 3 går eleverna till skolbiblioteket en gång/vecka och lånar, med lärarbibliotekariens vägledning, böcker. Varje klass har 20 min avsatt tid för detta. Vid det första besöket i skolbiblioteket går vi igenom:

- rutiner för lån och återlämning
- allmänt om bibliotek och regler som måste finnas
- allmänt om hur man hanterar böcker
- uppdelning i fakta och fiktion
- placering av olika böcker i biblioteket

I år 4 får varje klass besök av lärarbibliotekarien 3 ggr/termin. Under dessa besök pratar man om böcker, presenterar nya och även äldre böcker och försöker inspirera till läsning (bokprat)

I år 5 får varje klass besök av lärarbibliotekarien 3 ggr/ termin (bokprat).

Även i år 6 får varje klass besök och bokprat av lärarbibliotekarien 3 ggr/termin.

Alla byskolor (3 st) besöks också av lärarbibliotekarien 3 ggr/termin och får vara med på bokprat.

Lärarbibliotekarien är behjälplig vid val av böcker till parläsning, gruppläsning, temaläsning samt högläsning. Vikten av boksamtal betonas vid olika typer av läsaktiviteter.

Hembergsskolans bibliotek

Funktion

Skolbiblioteket är mer än en samling böcker. Ett skolbibliotek bemannat med kompetent personal är en tillgång för alla ämnen och bidrar till elevernas måluppfyllelse. Den pedagogiska verksamheten i skolbiblioteket har stor betydelse för elevernas lust och förmåga att läsa och lära.

I ett stort informationsflöde bidrar skolbiblioteket till att eleverna utvecklar sin kompetens i att förädla information till kunskap. Elevernas läsförmåga, liksom pedagogik kring ny teknik, utvecklas via skolbiblioteket.

I skolbiblioteket finns möjligheter att ta del av andras åsikter samt att utveckla och uttrycka sitt eget tänkande och tyckande. Skolbiblioteket är en pedagogisk funktion och ska fungera som ett pedagogiskt nav på skolan.

Verksamhet

- Skolbiblioteket är en naturlig del av skolans verksamhet och en pedagogisk resurs i alla ämnen och för alla elever.
- Skolbiblioteket är bemannat kontinuerligt under skoldagen, så att pedagogisk verksamhet kan bedrivas.
- Skolbibliotekspersonalen informerar om bibliotekets resurser, lånerutiner och regler;
  - deltar i nätverk för lärarbibliotekarier och skolbibliotekarier;
  - ansvarar för att aktuell plan för det egna skolbiblioteket finns;
  - registrerar nya elever och nya böcker i bibliotekssystemet;
  - registrerar läromedel som utlånas läsårsvis;
  - samlar böcker i olika teman;
  - köper in böcker och förbrukningsmaterial;
  - bevakar nyutkommen litteratur;
  - läser;
  - tillhandahåller materiel för en meningsfull rastverksamhet bl.a. olika spel;
  - håller det mediebestånd som finns i användbart skick och finns tillgängliga som vuxenstöd för elever, som har behov därav.

Målsättning

Läsning är en central del i ökad måluppfyllelse och ett prioriterat område i Kommunens Översiktsplan 2000>, varför skolbiblioteket under läsåret 15/16 fortsätter att satsa på åtgärder, som ska väcka läslust och främja läsning.

- Att se till att biblioteket är tillgängligt för elever och personal under skoltid.
- Att informera alla elever i år 7 om biblioteket: uppbyggnad, regler, lånerutiner m.m. vid höstterminsstart, vilket sköts av bibliotekspersonal.
- Att genomföra föreläsningar om vikten av läsande i år sju under svensklektionerna, vilket genomförs under höstterminen av förstelärare i svenska/skolbibliotekspersonal.
- Att förstelärare i svenska/skolbibliotekspersonal fortsätter arbetet med läsprojektet i år 7 under höstterminen i samarbete med svensklärarna.
- Att tillsammans med Bokklubben hitta nya vägar att ge boktips.
- Att initiera ett försök med boktips via QR-koder.

- Att genom läsning, föreläsning och diskussioner i år åtta under våren motverka näthat.
- Att genomföra MIK-utbildning för år nio hösten-16 tillsammans med svensklärarna.
- Att väcka läslust genom högläsning av skolbibliotekspersonal på lästugan i år sju och år nio.
- Att tillhandahålla litteratur för alla elever oavsett modersmål med hjälp från Folkbiblioteket.
- Att verka för att antalet utlån ökar.
- Att förnya inredningen.

Prioriterade områden

- Tillgänglighet: Att skolbiblioteket ska vara tillgängligt under skoltid för elever och lärare.
- Läsande: Att förbättra utlåningsstatistiken, genom att fortsätta berätta om böcker och läsning i klasserna, genom att utveckla elevens val och genom att samarbeta med svensklärarna kring läsande.
- Inflytande: Att stärka bokklubben och på sikt skapa ett biblioteksråd.
- Kompetens: Att skolbibliotekspersonalens kompetens inom speciellt ITK breddas.
- Resurser: Att skolan får tillgång till *Nationalencyklopedin* digitalt via internet och att bibliotekets datorbestånd förnyas.
- Nyanlända: Att tillhandahålla litteratur på modersmålen.

Vision

IT-kunskap behövs för att kunna ta del av informationssamhället och är en av de nyckelkompetenser som ska garanteras barn och ungdomar som ett led i ett livslångt lärande, enligt EU-kommissionen.

I läroplanens övergripande mål och riktlinjer står att skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem och som ger grund för fortsatt utbildning.

- Därför vill skolbiblioteket satsa mer på informationskompetens nästa läsår, vilket är ett av verksamhetsmålen i Kultur- och Fritidsplanen 2012 – 2015. En förnyelse av tekniken är en förutsättning för en sådan satsning.
- Eftersom möjlighet till depositioner på Internationella biblioteket via Folkbiblioteket upphör, vill skolbiblioteket att nya sätt för tillgång till litteratur på olika språk utformas och att resurser tillförs.
- Den läsfrämjande satsningen utvecklas i samarbete med Folkbiblioteket.
- Att skapa en trygg och harmonisk miljö, lämpad för all form av läsning.

Dikanäs skolbibliotek

Funktion

Skolbibliotek ska utgöra pedagogiska informations- och kunskapscentra där mediebeståndet kompletterar skolans läromedel och där elever har möjlighet att låna både fack- och skönlitteratur.

Den pedagogiska verksamheten i skolbiblioteket har stor betydelse för elevernas lust och förmåga att läsa och lära. I möte med litteraturen får eleven ta del av andras åsikter samt utveckla sitt eget tänkande och tyckande. Det är särskilt viktigt med ett fungerande bibliotek för de elever som har svårt att besöka centralorten.

Dikanäs skola har begränsad bemanning och ingen utbildad skolbibliotekarie, varför den biblioteksansvarige i samarbete med övrig pedagogisk personal i möjligaste mån strävar efter att nå de mål för skolbibliotek som styrdokumentet ger uttryck för.

Verksamhet

Läsåret 15/16 är den svensklärare som har hand om skolbiblioteket på Dikanäs skola varannan onsdag 5,5h. (ojämna veckor). Dessemellan avregistrerar en person de återlämnade böckerna.

Skolbiblioteket är en naturlig del av skolans verksamhet och en pedagogisk resurs i alla ämnen och för alla elever. Skolbiblioteket skall vara en inspirerande, trygg och harmonisk miljö lämpad för läsning.

Den som har hand om skolbiblioteket ansvarar för att den kontinuerliga verksamheten fungera genom:

- att beställa nya böcker
- att registrera nya böcker bibliotekssystemet,
- att se till att boklån och återlämnade böcker registreras,
- att se till att nya elever registreras och får lånekort
- att flytta upp inskrivna elever i ny klass varje hösttermin.
- att hålla bibliotekets mediebestånd i användbart skick
- och se till att ordningen i biblioteket upprätthålls,
- att informera personal och elever om lånerutiner och regler,
- att informera om hur man hanterar böcker,
- att informera om hur biblioteket är organiserat,
- att delta i nätverk för lärarbibliotekarier och skolbibliotekarier,
- att ansvara för att aktuell plan för det egna skolbiblioteket finns,
- att samarbeta med, inspirera och informera elever och lärare genom olika läsfrämjande åtgärder
- att delge eleverna kunskaper om att man genom folkbiblioteket kan låna olika typer av böcker.

Målsättning

- att verka för att läsförmåga och läsförståelse ökar bland eleverna i Dikanäs
- att verka för att antalet lån ökar
- att tillhandahålla olika typer av litteratur för alla elever med hjälp från folkbiblioteket i Vilhelmina.

Skolbibliotekets prioriterade områden läsåret 2015-2016:

1. att synliggöra det som finns i biblioteket
2. att tipsa om och inspirera till läsning
3. att öka läsningen av skönlitteratur

Åtgärder för läsåret 2015-2016

1. För att synliggöra det som finns i biblioteket kan böcker utifrån olika teman placeras så att de är väl synliga i biblioteket, t.ex. nya böcker, olika genrer och teman som är aktuella i samhället eller i undervisningen. En anslagstavla med nyheter kan sättas upp väl synlig vid ingången till skolan.
2. För att inspirera till läsning kan den biblioteksansvarige i samarbete med svensklärarna ordna bokprat med högläsning, utarbeta listor utifrån genrer, läsutvecklingsnivåer och intressen, låta eleverna tipsa varandra om bra böcker med hjälp av t.ex. bokredovisningar.
3. För att öka läsningen av skönlitteratur är det viktigt att eleverna får tid att ha kontinuerliga lässtunder då man varierar mellan att läsa tyst och högt, enskilt, i par, i grupp eller i helklass. En gång per termin görs en aktivitet för hela skolan med materialet ur utbudet "Bok och film" från Mediacenter och detta inspirerar till läsning av nya genrer.

Saxnäs skolbibliotek

Funktion

Skolbibliotek ska utgöra pedagogiska informations- och kunskapscentra där mediebeståndet kompletterar skolans läromedel och där elever har möjlighet att låna både fack- och skönlitteratur.

Den pedagogiska verksamheten i skolbiblioteket har stor betydelse för elevernas lust och förmåga att läsa och lära. I möte med litteraturen får eleven ta del av andras åsikter samt utveckla sitt eget tänkande och tyckande. Det är särskilt viktigt med ett fungerande bibliotek för de elever som har svårt att besöka centralorten.

Saxnäs skola har begränsad bemanning och ingen utbildad skolbibliotekarie, varför den biblioteksansvarige i samarbete med övrig pedagogisk personal i möjligaste mån strävar efter att nå de mål för skolbibliotek som styrdokumentet ger uttryck för.

Verksamhet

Läsåret 15/16 är den svensklärare som har hand om skolbiblioteket på Saxnäs skola varannan onsdag fm 3h (jämna veckor) och varje fredag 2h. Skolbiblioteket är en naturlig del av skolans verksamhet och en pedagogisk resurs i alla ämnen och för alla elever. Skolbiblioteket skall vara en inspirerande, trygg och harmonisk miljö lämpad för läsning.

Den som har hand om skolbiblioteket ansvarar för att den kontinuerliga verksamheten fungera genom att:

- att beställa nya böcker
- att registrera nya böcker bibliotekssystemet,
- att se till att boklån och återlämnade böcker registreras,
- att se till att nya elever registreras och får lånekort
- att flytta upp inskrivna elever i ny klass varje hösttermin.
- att hålla bibliotekets mediebestånd i användbart skick
- och se till att ordningen i biblioteket upprätthålls,
- att informera personal och elever om lånerutiner och regler,
- att informera om hur man hanterar böcker,
- att informera om hur biblioteket är organiserat,
- att delta i nätverk för lärarbibliotekarier och skolbibliotekarier,
- att ansvara för att aktuell plan för det egna skolbiblioteket finns,
- att samarbeta med, inspirera och informera elever och lärare genom olika läsfrämjande åtgärder
- att delge eleverna kunskaper om att man genom folkbiblioteket kan låna olika typer av böcker.

Målsättning

- att verka för att läsförmåga och läsförståelse ökar bland eleverna i Saxnäs
- att verka för att antalet lån ökar
- att tillhandahålla olika typer av litteratur för alla elever med hjälp från folkbiblioteket i Vilhelmina.

Skolbibliotekets prioriterade områden läsåret 2015-2016:

1. att synliggöra det som finns i biblioteket
2. att tipsa om och inspirera till läsning
3. att öka läsningen av skönlitteratur

Åtgärder för läsåret 2015-2016

1 För att synliggöra det som finns i biblioteket kan böcker utifrån olika teman placeras så att de är väl synliga i ljushallen t.ex. nya böcker, olika genrer och teman som är aktuella i samhället eller i undervisningen.

2. För att inspirera till läsning kan den biblioteksansvarige i samarbete med svensklärarna ordna bokprat med högläsning, utarbeta listor utifrån genrer, läsutvecklingsnivåer och intressen, låta eleverna tipsa varandra om bra böcker med hjälp av t.ex. bokredovisningar. Skolans arbete med äventyrspedagogik kan kombineras med och inspirera till läsning.

3. För att öka läsningen av skönlitteratur är det viktigt att eleverna får tid att ha kontinuerliga lässtunder, minst tre gånger per vecka för låg- och mellanstadiet, då man varierar mellan att läsa tyst och högt, enskilt, i par, i grupp eller i helklass.
Hela skolan har en läsvecka per termin då vi koncentrerar arbetet kring elevernas läsning.

Malgomajskolans bibliotek

Funktion

Malgomajskolans mål är att främja ungdomars allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta ansvarskännande individer och medborgare.

I det arbetet är skolbiblioteket det självklara navet för det pedagogiska arbetet med att främja läskunnighet, läsförståelse och uppmuntra till visionärt tänkande.

Ett skolbibliotek bemannat med kompetent personal är en tillgång för alla ämnen och bidrar till elevernas måluppfyllelse. Den pedagogiska verksamheten i skolbiblioteket har avgörande betydelse för elevernas lust och förmåga att läsa och lära.

I dagens stora informationsflöde har skolbiblioteket en central roll när eleverna utvecklar sin kompetens i att kritiskt granska och värdera text, med andra ord när eleverna förädlar information till egen kunskap. Även elevernas läsförmåga, liksom pedagogik kring ny teknik, utvecklas via skolbiblioteket.

I skolbiblioteket finns möjligheter att ta del av andras åsikter samt att utveckla och uttrycka sitt eget tänkande och tyckande. Skolbiblioteket är en pedagogisk funktion och ska fungera som ett pedagogiskt nav på skolan.

IT-kunskap behövs för att kunna ta del av informationssamhället och är en av de nyckelkompetenser som ska garanteras barn och ungdomar som ett led i ett livslångt lärande, enligt EU-kommissionen.

I läroplanens övergripande mål och riktlinjer står att skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem och som ger grund för fortsatt utbildning.

Skolbibliotekets verksamhet

Skolbiblioteket är en central del av skolans verksamhet och en viktig pedagogisk resurs i alla ämnen och för alla elever på skolans alla byggnader.

- Skolbiblioteket är bemannat 08.30-16.30 fyra av veckans fem skoldagar, av en utbildad bibliotekarie, så att pedagogisk verksamhet kan bedrivas.
- Skolbibliotekspersonalen:
  - informerar om bibliotekets resurser, lånerutiner och regler;
  - lånar ut och återlämnar medier ur bibliotekets bestånd;
  - registrerar nya elever och nya böcker i bibliotekssystemet;
  - köper in och iordningsställer läromedel;
  - registrerar och hanterar läromedel som utlånas läsårsvis;
  - övervakar, köper in och hanterar tidskrifter samt distribuerar dessa internt till andra byggnader;
  - köper in böcker till lärarfortbildning;
  - hanterar fjärrlånebeställningar;
  - bevakar och köper in nyutkommen litteratur;
  - ser till att klassuppsättningar av skönlitteratur finns tillgängliga, vilket innebär inlåning av media från andra biblioteksenheter när skolans bestånd inte räcker till;
  - samlar böcker i olika teman i samarbete med lärarna;
  - assisterar lärare och elever med kopiering och utskrifter;
  - finns tillgängliga som vuxenstöd för elever, som har behov därav;

- köper in förbrukningsmaterial till biblioteket;
- tillhandahåller pennor, sudd, skrivmaterial och gott humör till eleverna;
- skickar ut påminnelser och sköter kravhantering/räkningar av försenade lån;
- fakturahantering;
- läser;
- utför omvärldsbevakning av t.ex. databaser, nya medier och länkar, även olika hjälpmedel för dyslektiker;
- vårdar och håller det befintliga mediebeståndet i användbart skick;
- utför inre tjänst och registervård;
- arbeta för att aktuell verksamhetsplan för det egna skolbiblioteket finns.

Målsättning

Läsning är en central del i ökad måluppfyllelse och ett prioriterat område i *Kommunens Översiktsplan 2000*>. Andelen lässvaga elever på Malgomajskolan är alltför stort varför skolbiblioteket satsar på åtgärder, som ska öka läsförmågan och främja läsning hos eleverna. På detta sätt bygger vi upp deras självförtroende och ökar deras lust att utforska omvärlden. Dessa åtgärder är:

- Att under läsåret 2015-2016 och 2016-2017 genomföra bokprat vid fyra tillfällen i olika klasser i samarbete med lärarna. Under läsåret 2017-2018 planeras liknande bokprat vid sex tillfällen.
- Att tillsammans med Folkbiblioteket anordna ett författarmöte innan år 2018.
- Inköp av media från förlag med lättläst litteratur (exempel, Argasso förlag, Nypon förlag och LL-förlaget mfl.) för minst en fjärdedel av skolbiblioteket medieanslag för år 2016.
- Inköp av aktuell skönlitteratur för ungdomar (signum uHc och uHce) för minst en fjärdedel av skolbibliotekets medianaslag för år 2017. Flera exemplar av samma titel som möjliggör läsning i av samma bok i mindre klasser/grupper.
- Under 2018 använda minst en femtedel av skolbibliotekets medieanslag till inköp av lättläst (liknande som år 2015).
- Under 2019 använda minst en femtedel av skolbibliotekets medieanslag inköp av ungdomslitteratur (liknande som år 2016).
- Att varje vårtermin genomföra en DEAR aktivitet (Drop Everything And Read) på skolans alla byggnader.
- Under vårterminen 2016 medverka i läsprojektet som försteläraren i svenska (Karin Stenman) har.
- Alla elever som går första året på gymnasiet ska få lära sig hur Ne.se används. Varje läsår.
- Att informera alla elever i årskurs 1 om bibliotekets uppbyggnad, regler, lånerutiner, självutlåning, m.m. vid höstterminsstart. Varje läsår.

För att frigöra tid för läsfrämjande verksamhet planeras följande;

- Schemalägga klasser för utlån och återlämning av läromedel vid höstterminsstart och vid läsårets slut. Detta påbörjas vårterminen 2016.
- Kontinuerligt lära alla elever och lärare självutlåning.
- Senast juni 2016 upprätta en aktuell verksamhetsplan för skolbiblioteksverksamheten.

Prioriterade områden

- Tillgänglighet: Att skolbiblioteket ska vara tillgängligt under skoltid för elever och lärare
- Att förbättra läsförmågan hos eleverna genom regelbundet samarbete med lärarna i svenska och engelska för att planera inköp av media, planera in bokprat med klasserna m.m.
- Anpassa skolbibliotekets bestånd av media så att det passar olika läsnivåer och därmed väcka läslust.
- Delta i nätverk för lärare och skolbibliotekarier
- Att tillsammans med försteläraren i svenska delta i ett nätverk för inköp av litteratur för att främja läsförståelse och läskunnighet.
- Att med hjälp av elevrådet utveckla verksamheten i skolbiblioteket med utgångspunkt från elevernas synpunkter och förslag.
- Gallra/förnya skolbibliotekets hela mediebestånd.
- Att skapa en trygg och harmonisk miljö, lämpad för all form av läsning och lärande.
- Uppdatera och uppgradera skolbibliotekets sida på Malgomajskolan.se med relevanta länkar och information.
- Kompetens: Att skolbibliotekspersonalens kompetens inom speciellt IKT (informations- och kommunikationsteknik) och MIK (Medie- och Informationskunnighet) breddas.
- Ordna funktionsenliga förvaringsutrymmen för läromedel.

Skolbibliotekets vision

- SVA-elever: Att tillhandahålla litteratur på modersmålen.
- Den läsfrämjande satsningen utvecklas i samarbete med Folkbiblioteket.
- Strukturerat samarbete med kommunens övriga skolor i strävan att öka elevernas läsförmåga.
- I samarbete med kommunens andra skolbibliotek utarbeta material och rutiner för en kontinuerlig utbildning i bibliotekskunskap och informationssökning för både elever och lärare, hela vägen från förskoleklass till gymnasiet.
- Att väcka läslust genom högläsning, t.ex. ett högläsningssmaraton i TC där skolans personal turas om att läsa högt ur samma bok under en hel skoldag.
- Att göra skönlitteratur lättillgänglig på Malgomajskolans alla fem byggnader.
- Modernisera skolbibliotekets inredning, bokhyllor och elevernas arbetsplatser.

Folkbibliotekets Tillgänglighetsplan 2017

- Fortsätta arbetet med ledstråk på golv samt enhetlig skyltning
- Erbjudna alla talbokslåntagare information om Egen nedladdning
- Tillhandahålla fack- och skönlitteratur för kommuninvånare med annat modersmål än svenska. Avsätta 5% av det totala medieanslaget för inköp av media på andra språk än svenska. I samarbete med övriga V8-bibliotek tillhandahålla information om bibliotekets service och tjänster på för kommuninvånarna aktuella språk samt i lättläst format, både på webben och i form av tryckta broschyrer.
- Informera vid äldreboenden om möjligheten att beställa boklådor och media via Internpost
- Fortsätta arbetet med att indexera beståndet på Hembygdsavdelningen med lokala ämnesord
- Inför varje hösttermin informera grundskolan om Bibliotek på recept, Äppelhyllan, Serviceguiden samt Lärresurser via v8biblioteken.se
- Arbeta aktivt med marknadsföring av biblioteket som samhällelig mötesplats, resurs och källa till personlig utveckling genom att upprätta en informationsstrategi och marknadsföringsplan
- Fortsätta synas och verka via sociala medier och utifrån befintlig informationsstrategi och aktivitetsplaner interagera med befintliga och nya målgrupper i samhället
- Marknadsföra möjligheten att besöka det meröppna biblioteket
- Utöka antalet elkontakter i lokalen, både för eget bruk samt besökare
- Förlägga minst ett av bibliotekets arrangemang utanför tätorten
- Ta hänsyn till låntagares egna inköpsönskemål
- Arbeta för att göra det fysiska beståndet så lättnagiverat som möjligt

Folkbibliotekets Serviceguide för skolan 2017

Besöka biblioteket. Folkbiblioteket tar emot bokade skolklassbesök på förmiddagar mellan kl 9-12, men uppskattar även att klassbesök under ordinarie öppettider *förannonseras* så att vi kan ha beredskap och hjälpa eleverna hitta böcker och låna. Detta gäller särskilt mellan kl 12-14:30. Klassbesök kan omfatta boklån, biblioteksvisning, högläsning eller bokprat. Om eleverna ska låna böcker vill vi att de har med sina lånekort samt ryggsäck eller kasse att lägga böckerna i. Klassbesök bör annonseras minst två dagar i förväg. För högläsning och bokprat skall bokning ske minst två veckor innan.

Temaväskor, boklådor och klassuppsättningar. Folkbiblioteket kan plocka ihop temaväskor, klassuppsättningar och boklådor inför läsveckor och andra tillfällen. För temaväskor och boklådor vill vi att ni hör av er med beställning senast en vecka innan. För klassuppsättningar gäller två veckor. Temaväskor, boklådor och andra beställningar hämtas vid Folkbiblioteket om inte annat överenskommit.

Läsfrämjande projekt. För läsfrämjande projekt samarbetar inblandade lärare och skolbibliotekarier med folkbiblioteket kring upplägg, form, innehåll, dokumentation och utvärdering. Den media som köps in för ev bidragsmedel tillfaller oavkortat deltagande skolbibliotek och skola vid avslutat projekt.

Besök av barn- och ungdomsbibliotekarie. I mån av tid kan barn- och ungdomsbibliotekarie besöka arbetslagsträffar och föräldramöten för att berätta om bibliotekets service och tjänster eller för att presentera böcker på ett visst tema. Bokning skall ske senast två veckor innan.

Bibliotek på recept, anpassad media och Egen nedladdning. För elever med lässvårigheter erbjuder vi skolan att remittera elev och föräldrar till folkbiblioteket, något vi kallar för [Bibliotek på recept](#). Vi ger då en personlig visning av biblioteket och våra resurser och tar fram media passande för den enskilde eleven och dennes preferenser. Vi upplyser även om tjänsten Egen nedladdning. I vår Äppelhylla finns medier anpassade för barn med lässvårigheter, t ex lättlästa böcker och DAISY-talböcker. Det finns även möjligheter för skolan att låna en uppsättning DAISY-talböcker ur vår DAISY-pool. Biblioteket har ett antal DAISY-spelare elever kan få låna under några veckor så att de får möjlighet att prova olika modeller.

Lärresurser och databaser. Via v8biblioteken.se har alla med V8-lånekort tillgång till [allmänna databaser och digitala resurser](#), men det finns även en särskild sida kallad [Lärresurser](#). Där har vi samlat en rad fria webbresurser som pedagoger och elever kan ha nytta av.

Samarbete kring författarbesök. Folkbiblioteket vill gärna samarbeta kring författarbesök för barn och unga, där vi delar kostnaderna med skolan. Vi brukar sponsra ett författarbesök i samband med det årliga läsfrämjandeprojektet, men självklart är vi öppna för samarbete även vid andra tillfällen.

Folkbibliotekets Läsfrämjandeplan 2017

Folkbiblioteket ska prioritera läsfrämjande aktiviteter.

Förskola. [Läslustombuden](#) kallas till träff 3 ggr/år för att få information om årstidens aktuella böcker, kommande aktiviteter på biblioteket och tips på bra webbresurser. Träffarna möjliggör utbyte av arbetsmetoder och idéer för olika sätt att arbeta med skönlitteratur i förskolan. Läslustombuden ansvarar för de [bokdrakar](#) som finns på varje förskoleavdelning. Dessa kan barn och föräldrar fritt låna hem. Läslustombuden har en egen sida på [v8biblioteken.se](#) där vi samlar protokoll, information, idéer, länkar och boktips. Folkbiblioteket bjuder varannan vecka in till [sagostund](#) för barn 3-6 år och bjuder varje höst in kommunens 5-åringar för biblioteksvisning och högläsning.

Bokslukare. Fr o m 2008 drivs läslustkampanjen [Bokslukarna](#), där barn som själva kan läsa får ett Bokslukarhäfte. För varje skönlitterär bok, ljudbok, talbok eller mangabok som de själva läser och lämnar igen får de en stämpel i sitt häfte. Vid 10 stämplat får de ett vykort eller bokmärke som belöning, och vid 30 stämplat får de välja en bok i gåva. Varje termin dras en vinnare bland aktiva bokslukare som får en extra bok. Som Bokslukare har låntagaren två veckors extra lång lånetid.

Föräldrar. Folkbiblioteket skall även arbeta läsfrämjande via föräldrar. Via [v8biblioteken.se](#), BVC och broschyrer sprider vi information om små barns språkutveckling. Föräldragrupper kan boka en bibliotekarie till sina träffar för information och boktips. Barnomsorg och skola kan boka barn- och ungdomsbibliotekarie att delta vid föräldramöten. Folkbiblioteket erbjuder även via skolan Bibliotek på recept i syfte att stötta barn med lässvårigheter. Skolan remitterar då barnet och dess föräldrar till folkbiblioteket, där man tillsammans med barnbibliotekarie via samtal kommer fram till vilken media som passar barnets läsförmåga och intressen.

Grundskolan. Folkbiblioteket kan bistå skolan med kompletterande litteraturförsörjning, ta emot bokade grupper för visning av biblioteket och olika slags media, bokpresentation och högläsning. Folkbiblioteket deltar även i läsfrämjande projekt tillsammans med förskola, grundskola och gymnasium.

Minoritetsgrupper och invånare med annat modersmål än svenska. Folkbiblioteket skall ha ett grundbestånd av media på andra språk än svenska som kompletteras genom mellankommunala lån, fjärrlån och depositions lån. Folkbiblioteket skall även ha ett grundbestånd av litteratur och nyhetstidning på lättläst svenska. Folkbiblioteket skall aktivt verka för att sprida information om detta, bl a via SFI.

Vuxna. Folkbiblioteket skall genom litteraturförmedling, författarbesök, föreläsningar, bokprat, högläsning, information om Egen nerladdning och i samarbete med studieförbund och andra aktörer främja läsning även hos vuxna. Under 2017 påbörjas det länsövergripande projektet "Västerbotten läser" som Folkbiblioteket Vilhelmina deltar i. Folkbiblioteket skall erbjuda kommuninvånare boende ute i byar och från folkbiblioteket avlägsna platser att låna boklådor med generösare lånetider som hämtas/återlämnas vid biblioteket av ansvarig person. Folkbiblioteket ska erbjuda brukare vid äldreboenden att beställa böcker och annan media via internpost.

Folkbibliotekets verksamhetsmål 2017

Under året kommer ett stort förändringsarbete pågå inom verksamheten, bl a övergång till nytt klassifikationssystem med ommärkning av samtliga exemplar i det fysiska beståndet samt i katalogen. Detta kommer innebära en hel del ommöblering och det finns risk för att det kan bli ganska rörigt i lokalen. Vi kommer att beståndsregistrera i den nationella bibliotekskatalogen Libris och under hösten beräknas implementering av det med Umeregionen och Skellefteå gemensamt upphandlade bibliotekssystemet ske för V8-biblioteken. Under 2016-2018 väntar en hel del utmaningar både vad gäller ekonomiska förutsättningar, ny teknik och nya arbetsmetoder. Folkbibliotekets utveckling måste följa med samhällsutvecklingen i övrigt, vilket bl a medför nya och större samarbeten över kommun- och länsgränser och att möta behoven hos nya målgrupper.

Folkbiblioteket vill:

- **Verka för barns och ungas läslust**

Genom att tillhandahålla ett aktuellt och brett utbud av litteratur och annan media, i samarbete med skola och barnomsorg anordna minst ett författarbesök per läsår, stimulera till barns egen läsning genom Bokslukarna, Bibliotek på recept och Egen nedladdning, erbjuda sagostund för barn 3-6 år var 14:e dag under skolåret. Folkbiblioteket avsätter 35% av det totala medieanslaget för inköp av media för barn och unga.

- **Verka för att invånare med funktionsvariationer av olika slag har tillgång till information och litteratur i för dem tillgängliga format**

Genom att aktivt sprida information om och marknadsföra bibliotekets bestånd av anpassad media samt tjänsten Egen nedladdning.

- **Verka för att invånare med annat modersmål än svenska har tillgång till information, litteratur och annan media på sitt modersmål**

Genom att sprida information om bibliotekets utbud och service på så många språk som möjligt, både via webben och i form av tryckta broschyrer. Genom inköp av media på aktuella språk samt via mellankommunala lån, fjärrlån och depositions lån. Folkbiblioteket avsätter 5% av det totala medieanslaget för inköp av media på andra språk.

- **Verka för demokrati, folkbildning, rekreation, digital delaktighet och ett rikt och varierat kulturutbud.**

Genom att tillhandahålla ett brett och aktuellt mediebestånd, aktuell samhällsinformation och i samarbete med studieförbund, kommunala verksamheter, föreningar, länsbiblioteket, V8-biblioteken och andra aktörer erbjuda arrangemang, föreläsningar och aktiviteter av olika slag.

- **Vara ett tillgängligt folkbibliotek i takt med tiden**

Genom att följa med i teknisk och metodmässig utveckling bibehålla en hög kvalitet vad gäller service, tjänster och kompetens. Via utökade meröppet-tider tillgängliggöra biblioteket även under tider när det inte är bemannat. Via kontinuerlig fortbildning av personal samt användande av modern teknik erbjuda medborgarna en högklassig service.

- **Vara en jämlik, inkluderande arbetsplats där personalen trivs, ges utrymme för egna initiativ och får utvecklas**

Personalen skall ges den tid, kunskap och de redskap de behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter. Personalen skall ges möjlighet till personlig utveckling via egeninitierade projekt samt via studiebesök och fortbildning. Gemensam planering och informationsutbyte sker via regelbundna verksamhetsmöten och arbetsplatsträffar.

Folkbibliotekets målsättning 2016-2018

Folkbibliotekets övergripande målsättning för de kommande tre åren är att verka för demokrati, delaktighet, folkbildning och integration genom att:

- fortsätta vara en välkomnande och kravlös mötesplats för alla
- tillgängliggöra information och litteratur i anpassade format
- vara en källa för rekreation och individuell utveckling
- främja digital delaktighet genom att i samverkan med andra aktörer höja invånarnas digitala kompetens
- bibehålla en hög kvalitetsgrad när det gäller service, tjänster, kompetens och medieutbud
- följa med i och anpassa oss till den tekniska och metodmässiga utvecklingen
- i samarbete med andra aktörer främja kulturella och litterära möten genom arrangemang, föreläsningar och andra aktiviteter
- skapa goda förutsättningar för invånare som vill studera på distans genom biblioteksundervisning och i mån av resurser hjälpa till med inköp av kurslitteratur samt fjärrlån
- utöka befintliga samarbeten över kommun- och länsgränser för att mer effektivt förvalta kompetens och övriga resurser
- Införliva samtliga skolbiblioteksbestånd i den gemensamma bibliotekskatalogen för att göra kommunens samlade mediebestånd mer resurseffektivt
- arbeta läsfrämjande på olika fronter
- öka utlåning och besöksantal